

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.3.2011
COM(2011) 109 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, 2011

SEC(2011) 280 τελικό
SEC(2011) 277 τελικό
SEC(2011) 275 τελικό
SEC(2011) 276 τελικό
SEC(2011) 278 τελικό
SEC(2011) 279 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, 2011

1. ΝΕΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ

Η ενεργειακή απόδοση βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής της ΕΕ Ευρώπη 2020 για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη¹ και της μετάβασης προς οικονομία απόδοσης πόρων. Η ενεργειακή απόδοση² είναι ένας από τους οικονομικά αποδοτικότερους τρόπους ενίσχυσης της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού, και μείωσης των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων και άλλων ρύπων. Από πολλές πλευρές η ενεργειακή απόδοση μπορεί να θεωρηθεί ο σημαντικότερος ενεργειακός πόρος της Ευρώπης³. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ένωση καθόρισε ως στόχο της για το έτος 2020 εξοικονόμηση 20% της κατανάλωσης της πρωτογενούς ενέργειας σε σύγκριση με τις προβλέψεις⁴ καθώς και ο λόγος για τον οποίο αυτός ο στόχος ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενέργεια το έτος 2020⁵ ως πρωταρχικής σημασίας βήμα προς την επίτευξη των μακροπρόθεσμων ενεργειακών και κλιματικών στόχων μας.

Προς την επίτευξη αυτού του στόχου έχουν γίνει ουσιώδη βήματα – κυρίως στις αγορές για τις συσκευές και τα κτίρια⁶. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις της Επιτροπής, η ΕΕ πρόκειται να επιτύχει μόνο το μισό του στόχου 20%⁷. Η ΕΕ οφείλει να ενεργήσει πάραυτα, ώστε να είναι σε θέση να επιτύχει το στόχο της. Η Επιτροπή, αποκρινόμενη στο κάλεσμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2011 να αναλάβει

¹ COM(2010) 2020 τελικό.

² Από άποψη τεχνική «ενεργειακή απόδοση» σημαίνει χρησιμοποίηση λιγότερων ενεργειακών εισροών με ταυτόχρονη διατήρηση ισοδύναμου επιπέδου οικονομικής δραστηριότητας ή εξυπηρέτησης. Η «εξοικονόμηση ενέργειας» είναι ευρύτερη έννοια, που περιλαμβάνει και μείωση της κατανάλωσης μέσω αλλαγής συμπεριφοράς ή μειωμένης οικονομικής δραστηριότητας. Πρακτικά είναι δύσκολη η ακριβής διάκριση μεταξύ των δύο εννοιών και - όπως και στην παρούσα ανακοίνωση - οι όροι συχνά χρησιμοποιούνται εναλλακτικά.

³ «Negajoules» σημαίνει αποφευχθείσα ενεργειακή κατανάλωση που επιτεύχθηκε με βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Για παράδειγμα, το 13% της βελτίωσης στην ενεργειακή απόδοση των τελικών καταναλωτών που πραγματοποιήθηκε στην ΕΕ των 27 μεταξύ 1996 και 2007 ήταν ισοδύναμο προς εξοικονόμηση ενέργειας περίπου 160 εκατ. τιν. κατά το υπόψη χρονικό διάστημα (Overall Energy Efficiency Trends and Policies in the EU27 - ADEME 2009/(Γενικές τάσεις και πολιτικές όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση στην ΕΕ των 27 – ADEME 2009).

⁴ 7224/1/07 Αναθ. 1: Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 8/9 Μαρτίου 2007. Αυτός ο στόχος αντιπροσωπεύει εξοικονόμηση 368 εκατομμυρίων τόνων ισοδύναμου πετρελαίου (εκ. τιν.) πρωτογενούς ενέργειας (ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση μειωμένη κατά τις μη ενεργειακές χρήσεις) μέχρι το έτος 2020 σε σύγκριση με την προβλεπόμενη κατανάλωση 1 842 εκ. τιν. για το υπόψη έτος. Αυτός ο στόχος επιβεβαιώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου του 2010 (17.06.2010 αριθ.: EUCO 13/10).

⁵ COM(2010) 639 τελικό.

⁶ Τα εν λόγω μέτρα λήφθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση (COM(2006) 545 τελικό). Η πρόοδος αξιολογείται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC (2011) 275.

⁷ Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις της Επιτροπής και λαμβανόμενων υπόψη των μέτρων για την ενεργειακή απόδοση που έχουν υλοποιηθεί μέχρι το Δεκέμβριο του 2009.

«αποφασιστική δράση για την αξιοποίηση του σημαντικού δυναμικού που προσφέρει η αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια, μεταφορές, και προϊόντα και διεργασίες»⁸, εκπόνησε το παρόν συνοπτικό νέο σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση.

Το σχέδιο θα ακολουθηθεί με συνέπεια προς άλλες δράσεις πολιτικής με βάση την εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για Ευρώπη απόδοσης πόρων⁹, περιλαμβανομένου του χάρτη πορείας για το 2050 προς οικονομία με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές¹⁰, ώστε να διασφαλιστεί η συνέπεια πολιτικής, να αξιολογηθούν οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ τομέων πολιτικής, και να αποκομιστούν οφέλη από ενδεχόμενες συνέργειες. Τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης θα εκτελεστούν ως μέρος του ευρύτερου στόχου της ΕΕ για την απόδοση πόρων, που καλύπτει την αποδοτική χρήση όλων των φυσικών πόρων και διασφαλίζει υψηλής στάθμης προδιαγραφές περιβαλλοντικής προστασίας.

Τα συνδυασμένα αποτελέσματα της πλήρους εφαρμογής υφιστάμενων και νέων μέτρων θα αλλάξουν την καθημερινή ζωή μας και θα δοθεί με αυτά η δυνατότητα: επίτευξης οικονομιών μέχρι 1000 ευρώ ανά νοικοκυριό¹¹ ετησίως· βελτίωσης της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης· δημιουργίας μέχρι 2 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας¹²· και μείωσης των ετήσιων εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων κατά 740 εκατομμύρια τόνους¹³.

Το μεγαλύτερο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας υπάρχει στα **κτίρια**. Το σχέδιο εστιάζει σε μέσα σκανδάλης της διαδικασίας ανακαίνισης σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια και βελτίωσης των ενεργειακών επιδόσεων των συστατικών στοιχείων και συσκευών που χρησιμοποιούνται σε αυτά. Προωθεί τον υποδειγματικό ρόλο του δημόσιου τομέα, προτείνοντας την επιτάχυνση του ρυθμού ανακαίνισης δημόσιων κτιρίων μέσω δεσμευτικού στόχου, και την εισαγωγή κριτηρίων ενεργειακής απόδοσης σε δημόσιες δαπάνες. Επίσης προβλέπει υποχρεώσεις των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας να δίδουν στους πελάτες τους τη δυνατότητα περικοπής της ενεργειακής τους κατανάλωσης.

Οι **μεταφορές** κατέχουν τη δεύτερη θέση από άποψη δυναμικού. Ο τομέας αυτός θα αποτελέσει το αντικείμενο της αναμενόμενης Λευκής βίβλου για τις μεταφορές.

Η ενεργειακή απόδοση στη **βιομηχανία** θα αντιμετωπιστεί με απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για βιομηχανικό τεχνικό εξοπλισμό, βελτιωμένη παροχή πληροφοριών για ΜΜΕ και μέτρα εισαγωγής ενεργειακών επιθεωρήσεων και συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης. Επίσης προτείνονται βελτιώσεις στην απόδοση ηλεκτρικής ενέργειας και παραγωγής θερμότητας, με τις οποίες διασφαλίζεται ότι το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε ολόκληρη την αλυσίδα ενεργειακού εφοδιασμού.

Οι **στόχοι** για την ενεργειακή απόδοση αποτελούν αποτελεσματικό τρόπο σκανδάλης ενεργειών και δημιουργίας πολιτικής δυναμικής. Με την εφαρμογή του «Ευρωπαϊκού εξαμήνου», η διαδικασία «Ευρώπη 2020» έχει δημιουργήσει νέο πλαίσιο διακυβέρνησης και επιπλέον εργαλεία ώστε η ΕΕ να κατευθύνει τις προσπάθειες προς την ενεργειακή απόδοση. Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει διβηματική προσέγγιση στοχοθέτησης. Σε πρώτη φάση, τα

⁸ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 04.02.2011 αριθ.: EUCO 2/11

⁹ COM(2011) 21.

¹⁰ COM(2011) 112.

¹¹ COM(2008) 772: Ανακοίνωση της Επιτροπής – Ενεργειακή απόδοση: επίτευξη του στόχου του 20%.

¹² Εκτιμήσεις βασισμένες σε δεδομένα για τον τομέα των κτιρίων. Βλέπε SEC(2011) 277: Εκτίμηση επιπτώσεων συνοδευτική του σχεδίου για την ενεργειακή απόδοση.

¹³ SEC(2011) 277: Εκτίμηση επιπτώσεων συνοδευτική του σχεδίου για την ενεργειακή απόδοση.

κράτη μέλη επί του παρόντος καθορίζουν εθνικούς στόχους και προγράμματα για την ενεργειακή απόδοση. Αυτοί οι ενδεικτικοί στόχοι και οι μεμονωμένες προσπάθειες κάθε κράτους μέλους θα αξιολογηθούν ώστε να εκτιμηθούν η δυνατότητα επίτευξης του συνολικού στόχου της ΕΕ και ο βαθμός στον οποίο οι μεμονωμένες προσπάθειες ανταποκρίνονται στον κοινό στόχο. Η Επιτροπή θα παράσχει στήριξη και εργαλεία στα κράτη μέλη με σκοπό την επεξεργασία των προγραμμάτων τους για την ενεργειακή απόδοση και θα παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των προγραμμάτων μέσω του αναθεωρημένου νομοθετικού της πλαισίου και εντός του νέου πλαισίου που παρέχει η διαδικασία Ευρώπη 2020. Το έτος 2013, η Επιτροπή θα προχωρήσει σε εκτίμηση των αποτελεσμάτων που θα έχουν προκύψει και του βαθμού στον οποίο αυτά τα προγράμματα, σε συνδυασμό, θα αποδώσουν τον ευρωπαϊκό στόχο 20%. Εάν η ανασκόπηση του 2013 δείξει ότι ο συνολικός στόχος της ΕΕ δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί, τότε, σε δεύτερη φάση, η Επιτροπή θα προτείνει νομικώς δεσμευτικούς εθνικούς στόχους για το έτος 2020. Όπως στην περίπτωση της ανανεώσιμης ενέργειας, τότε θα είναι αναγκαίο να λαμβάνονται υπόψη τα μεμονωμένα σημεία εκκίνησης των κρατών μελών, οι οικονομικές τους επιδόσεις και η έγκαιρη δράση που έχει αναληφθεί στο σχετικό τομέα.

Το παρόν σχέδιο αξιοποιεί συνεισφορές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ειδικότερα την πρόσφατη με ίδια πρωτοβουλία έκθεση για την ενεργειακή απόδοση¹⁴, πολλών συμφεροντούχων, και την πείρα που έχει αποκτηθεί από το σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση του 2006. Η Επιτροπή εκτιμά ότι τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί, συνδυαζόμενα με τα μέτρα που πρωτοπαρουσιάζονται στο παρόν σχέδιο, θα διασφαλίσουν την πλήρη επίτευξη του στόχου 20%. Η ιθυντήρια αρχή του παρόντος σχεδίου είναι να προταθούν αυστηρά δεσμευτικά μέτρα χωρίς δεσμευτικούς εθνικούς στόχους.

Η επιτυχία της Ένωσης στην εκτέλεση του σχεδίου θα εξαρτηθεί από τη στενή συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ των κρατών μελών και όλων των σχετικών συμφεροντούχων. Η Επιτροπή υπολογίζει στην εμπλοκή και στη δέσμευση όλων των οικείων μερών σε αυτή τη φιλόδοξη προσπάθεια.

2. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΑΘΟΔΗΓΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Οι δημόσιες δαπάνες ανέρχονται στο 17%¹⁵ του ΑΕΠ της ΕΕ. Τα κτίρια που κατέχονται ή καταλαμβάνονται από το δημόσιο αντιπροσωπεύουν σε εμβαδόν περίπου το 12% του κτιριακού κεφαλαίου της ΕΕ¹⁶. Η αυξημένη έμφαση στην ενεργειακή απόδοση στον ενεργειακό τομέα έχει κρίσιμη σημασία, αφού καλύπτει τις δημόσιες προμήθειες, την ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων και την ενθάρρυνση υψηλών επιδόσεων σε πόλεις και αυτοδιοικήσεις. Ο δημόσιος τομέας μπορεί να δημιουργήσει νέες αγορές για τεχνολογίες, υπηρεσίες και επιχειρησιακά μοντέλα ενεργειακής απόδοσης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να προβούν σε μεταρρυθμίσεις των επιδοτήσεων, προωθώντας τη χρήση της ενέργειας, για παράδειγμα με επαναπροσανατολισμό των επιδοτήσεων προς τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την αντιμετώπιση της στέρησης της ενέργειας.

¹⁴ 2010/2107 (INI): Ίδια πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την αναθεώρηση του σχεδίου δράσης για την ενεργειακή απόδοση.

¹⁵ Βλέπε υποσημείωση 13.

¹⁶ Ecorys, Ecofys and BioIntelligence (2010): Μελέτη υποστηρικτική της εκτίμησης επιπτώσεων όσον αφορά το σχέδιο δράσης για την εξοικονόμηση ενέργειας. Η εκτίμηση βασίζεται σε κατανάλωση 5 m² δημόσιων κτιρίων ανά πολίτη, που αντιπροσωπεύει συνολικό εμβαδόν δαπέδου δημόσιων κτιρίων (εξαιρείται η κοινωνική στέγη) στην ΕΕ έκταση 2,5 δισεκατομμυρίων m². Το συνολικό εμβαδόν δαπέδου είναι 21 δισεκατομμύρια m².

- **Η ενεργειακή απόδοση στις δημόσιες δαπάνες**

Η στροφή δημόσιων δαπανών προς ενεργητικώς αποδοτικά προϊόντα, τρόπους μεταφοράς, κτίρια, εργασίες και υπηρεσίες συμβάλλει στη μείωση των δαπανών των δημόσιων αρχών για λογαριασμούς ενέργειας και στην καλύτερη αξιοποίηση των χρημάτων. Οι εργασίες της Επιτροπής σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες για καλύτερο περιβάλλον υποστήριξαν το στόχο αυτό με την ανάπτυξη κριτηρίων για προμήθειες τα οποία λαμβάνουν υπόψη την ενεργειακή απόδοση¹⁷. Επιπλέον, ήδη απαιτείται οι δημόσιοι φορείς που υπόκεινται στις διατάξεις των οδηγιών της ΕΕ για τις δημόσιες προμήθειες να λαμβάνουν υπόψη τους κριτήρια ενεργειακής απόδοσης όταν προμηθεύονται οχήματα¹⁸ ή τεχνικό εξοπλισμό γραφείου¹⁹. Από το έτος 2019 και μετά, αυτό θα συμβαίνει και για τον τομέα των νέων κτιρίων, τα οποία θα πρέπει να επιτύχουν επίπεδο επιδόσεων «σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας»²⁰. Για την εξάπλωση αυτής της προσέγγισης ευρύτερα, η Επιτροπή προτείνει τη συστηματική εφαρμογή υψηλών επιπέδων ενεργειακής απόδοσης όταν δημόσιες αρχές προμηθεύονται αγαθά (π.χ. τεχνικό εξοπλισμό ΤΠΕ), υπηρεσίες (π.χ. ενέργεια) και εκτέλεση εργασιών (π.χ. ανακαίνιση κτιρίων).

- **Ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων**

Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να αναλάβουν το προβάδισμα στην αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων τους ώστε να φθάσει σε υψηλά επίπεδα. Για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα, πρέπει οι δημόσιες αρχές τουλάχιστον να διπλασιάσουν τον τρέχοντα ρυθμό ανακαίνισης. Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή θα παρουσιάσει νομοθετικό μέσον²¹ με βάση τις διατάξεις του οποίου θα απαιτείται από τις δημόσιες αρχές να ανακαινίζουν τουλάχιστον το 3% των κτιρίων τους (σε εμβαδόν δαπέδου) ετησίως – ρυθμός διπλασίου σε σχέση με τον τρέχοντα για το ευρωπαϊκό κτιριακό κεφάλαιο²². Κάθε ανακαίνιση πρέπει να ανάγει το κτίριο στο επίπεδο του βέλτιστου 10% του εθνικού κτιριακού κεφαλαίου. Επίσης, όταν δημόσιοι φορείς μισθώνουν ή αγοράζουν υφιστάμενα κτίρια, αυτά πρέπει πάντοτε να υπάγονται στη βέλτιστη διαθέσιμη κατηγορία από άποψη ενεργειακής απόδοσης.

- **Αναθέσεις για ενεργειακή απόδοση**

¹⁷ COM(2008) 400: Ανακοίνωση της Επιτροπής: Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία περιβάλλοντος.

¹⁸ Οδηγία 2009/33/ΕΚ, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών - βλ. και τη δικτυακή πύλη για καθαρά οχήματα που τέθηκε σε λειτουργία πρόσφατα και προορίζεται να βοηθήσει τις δημόσιες αρχές στην εφαρμογή αυτής της οδηγίας, παρέχοντάς τους, όπως και στους τελικούς χρήστες, συγκριτική ανάλυση κόστους για τον κύκλο ζωής υφιστάμενων οχημάτων (<http://www.cleanvehicle.eu/>).

¹⁹ Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Energy Star, το οποίο υποχρεώνει τις αρχές της κεντρικής κυβέρνησης των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ να προμηθεύονται εξοπλισμό με επιδόσεις τουλάχιστον ίσες προς τις επιδόσεις του προγράμματος Energy Star (Εγγραφο (ΕΚ) 106/2008).

²⁰ Οδηγία 2010/31/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

²¹ Αυτό το νομικό μέσον, όπως και τα υπόλοιπα δεσμευτικά μέτρα του παρόντος σχεδίου, θα αποτελέσει το αντικείμενο διεξοδικής ανάλυσης επιπτώσεων. Θα περιλαμβάνει σε βάθος ανάλυση του προτεινόμενου ετήσιου ρυθμού ανακαίνισης και επαλήθευση της βέλτιστης μεθόδου για την εφαρμογή του, καθώς και μηχανισμό παρακολούθησης.

²² Αυτό το ποσοστό ισχύει σε επίπεδο κρατών μελών. Ο τρέχων ρυθμός ανακαίνισης τοποθετείται μεταξύ 1,2% και 1,5% ετησίως για την ΕΕ των 27. Το άνω άκρο αυτής της περιοχής αντικατοπτρίζει το ρυθμό μετασκευής κτιρίων εμβαδού άνω των 1.000 m², που είναι η περίπτωση των περισσότερων δημόσιων κτιρίων, και εξηγεί το λόγο για τον οποίο ο διπλασιασμός του τρέχοντα ρυθμού οδηγεί σε ποσοστό 3%. Βλ. υποσημείωση 13 και SEC(2008) 2865.

Οι αναθέσεις οι σχετιζόμενες με την ενεργειακή απόδοση αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην ανακαίνιση κτιρίων. Στο πλαίσιο αυτής της μορφής προμήθειας που βασίζεται σε επιδόσεις, οικονομίες χρημάτων που πραγματοποιούνται λόγω χαμηλότερων λογαριασμών οργανισμών κοινής ωφέλειας και δαπανών συντήρησης που προκύπτουν με την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης χρησιμοποιούνται για την κάλυψη μέρους ή όλων των επενδυτικών δαπανών για τα μέτρα. Αυτό το μοντέλο έχει δοκιμαστεί και έχει αποδειχθεί οικονομικά αποδοτικό σε διάφορα κράτη μέλη²³. Η ανάθεση για ενεργειακή απόδοση συνάδει με τη σκανδάλη της ανακαίνισης σε δημόσια κτίρια και στην αναβάθμιση του επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δημόσιας υποδομής, όπως ο δημόσιος φωτισμός²⁴. Ωστόσο, η εξάπλωση της ανάθεσης για ενεργειακή απόδοση εμποδίζεται σε πολλά κράτη μέλη λόγω ασαφειών στο νομικό πλαίσιο και έλλειψης αξιόπιστων δεδομένων ενεργειακής κατανάλωσης για τη χάραξη των γραμμών βάσης ως προς τις οποίες μετρείται η επίδοση. Εντός του 2011 η Επιτροπή θα προωθήσει νομοθετικές προτάσεις για την υπέρβαση αυτών των προβλημάτων.

• Η ενεργειακή απόδοση σε πρακτικό επίπεδο

Περισσότερες από δύο χιλιάδες πόλεις έχουν προσφερθεί ως εθελοντικά για την εφαρμογή μέτρων αειφόρου ενέργειας μέσω του Συμφώνου των δημάρχων²⁵, το οποίο υποστηρίζεται από την ΕΕ. Το Σύμφωνο αποτελεί τυπική δέσμευση για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από τους υπογράφοντες κατά ποσοστό πλέον του 20% μέχρι το 2020 μέσω μέτρων αειφόρου ενέργειας στο έδαφός τους. Το Σύμφωνο συγκεκριμενοποιήθηκε μέσω των σχεδίων δράσης για την αειφόρο ενέργεια, τα οποία εκπονήθηκαν με τη μεθοδολογία του Συμφώνου και συμφωνήθηκαν τυπικά από το συμβούλιο πόλεων/περιφερειών. Τα οφέλη υπερβαίνουν την εξοικονόμηση ενέργειας: μετασκευή κτιρίων, αστική κινητικότητα και αστική ανακαίνιση αποτελούν οικονομικές δραστηριότητες έντασης απασχόλησης, και οι δημιουργούμενες θέσεις απασχόλησης τείνουν να είναι εξειδικευμένες, σταθερές και μη υποκείμενες σε μεταφορά.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει την τοπική προσέγγιση προς την ενεργειακή απόδοση μέσω του Συμφώνου των δημάρχων και θα επιδιώξει την ενθάρρυνση συμπτάξεων με περισσότερες ομονοούσες πόλεις, περιλαμβανομένων πόλεων από χώρες εκτός της ΕΕ. Επίσης, το έτος 2011 θα δρομολογήσει νέα πρωτοβουλία για έξυπνες πόλεις και έξυπνες κοινότητες, για την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πλαισίου για αριστεία σε καινοτόμες λύσεις χαμηλών εκπομπών άνθρακα και αποδοτικής ενέργειας στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή η πρωτοβουλία θα εστιάζει στην επιτάχυνση της μετατροπής των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε πραγματικές, πρακτικές καινοτομίες σε επιλεγμένες πόλεις και κοινότητες. Ειδικότερα, η πρωτοβουλία θα στηρίζει μεγάλα επιδεικτικά έργα, ενώ θα περιλαμβάνει και δράση για την αστική κινητικότητα, την «πράσινη υποδομή»²⁶ και τη χρήση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών.

²³ Περιλαμβάνονται η Δανία, η Γαλλία και η Γερμανία.

²⁴ Το έτος 2005 ο δημόσιος φωτισμός κατανάλωσε 36 TWh ηλεκτρικής ενέργειας.

Βλ. http://EK.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0324_en.pdf

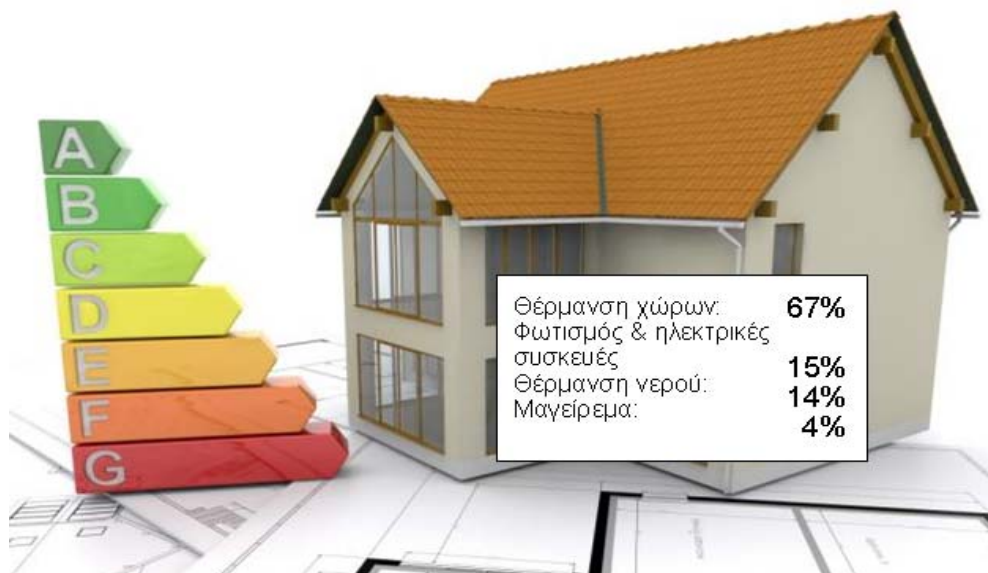
²⁵ Η διαδικασία του Συμφώνου άρχισε τον Ιανουάριο του 2008, και πόλεις και περιφέρειες άρχισαν να προσχωρούν τον Οκτώβριο του 2008, όταν οριστικοποιήθηκε το κείμενο του Συμφώνου. Βλ. διεύθυνση http://www.eumayors.eu/home_en.htm.

²⁶ Η «πράσινη» υποδομή περιλαμβάνει χρησιμοποίηση δένδρων και φυτών για τη μείωση θερμοκρασιών σε πόλεις, μείωση ενεργειακών αναγκών για ψύξη - και αποτελεί προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Επίσης μπορεί να μετριάσει τον κίνδυνο πλημμυρών καθώς και την ποιότητα του νερού, του αέρα και του οικοσυστήματος. COM(2009) 147 τελικό, σ. 5· COM(2011) 17 τελικό, σ. 8.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΚΤΙΡΙΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Περίπου το 40%²⁷ της τελικής ενέργειας καταναλώνεται σε κατοικίες, δημόσια και ιδιωτικά γραφεία, καταστήματα και άλλα κτίρια. Όπως δείχνουν τα αριθμητικά δεδομένα, στις κατοικίες τα δύο τρίτα της ενέργειας καταναλώνονται για τη θέρμανση χώρων.

Σχήμα: Ενεργειακή κατανάλωση νοικοκυριών σε κατοικίες στην ΕΕ των 27, ποσοστό %

Πηγή: Odyssee indicators, www.buildup.eu

Σημαντικό δυναμικό ενεργειακής εξοικονόμησης παραμένει αναξιοποίητο. Υπάρχουν τεχνικές για τη μείωση της κατανάλωσης υφιστάμενων κτιρίων κατά το ήμισυ ή κατά τρία τέταρτα²⁸ και τον υποδιπλασιασμό της ενεργειακής κατανάλωσης τυπικών συσκευών. Αλλά ο ρυθμός ανακαίνισης κτιρίων είναι εξαιρετικά χαμηλός, καθώς και η προτίμηση των πλέον αποδοτικών συσκευών. Τα εμπόδια για την ενεργειακή απόδοση κτιρίων πρέπει να παρακαμφθούν. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν συστήματα προώθησης για κτίρια του ιδιωτικού τομέα.

• Η χρήση θερμότητας σε κτίρια

Η αντιμετώπιση του θέματος της κατανάλωσης θερμότητας σε κτίρια θα έχει πρωταρχική σημασία κατά τα προσεχή έτη. Η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω τη σειρά διαθέσιμων λύσεων, περιλαμβανόμενων δυνατοτήτων προώθησης της χρήσης τηλεθέρμανσης στο πλαίσιο ολοκληρωμένης πολεοδομίας.

• Νομικά εμπόδια

Σημαντικό φραγμό αποτελεί ο «διαχωρισμός κινήτρων» για την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης. Αυτός ο όρος περιγράφει τη συνήθη κατάσταση στην οποία ιδιοκτήτες και μισθωτές διστάζουν να πληρώσουν για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μισθωμένου

²⁷ Το έτος 2008. Βλ. Eurostat, Δείκτες για την ενέργεια, τις μεταφορές και το περιβάλλον, έκδοση 2010.

²⁸ Παραδείγματα ανακαίνισης στο πρόγραμμα για πράσινα κτίρια δείχνουν οικονομικά αποδοτικές μειώσεις μέχρι 80%.

ακινήτου επειδή τα οφέλη κατανέμονται μεταξύ τους. Αρκετά κράτη μέλη έχουν προωθήσει νομικές διατάξεις που καθορίζουν το ποσόν το οποίο μπορούν να ανακτήσουν επενδυτές από μισθωτές. Σε δημόσια και εμπορικά κτίρια πρωταρχικό ρόλο στην αντιμετώπιση του προβλήματος μπορούν να αναλάβουν και οι Επιχειρήσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥπ - ESCO). Η Επιτροπή θα παρουσιάσει νομοθετικές διατάξεις με τις οποίες θα απαιτείται να λάβουν τα κράτη μέλη μέτρα – σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για τα ακίνητα – για την επίλυση αυτού του προβλήματος.

• Κατάρτιση

Συχνά οι λύσεις για την ενεργειακή απόδοση κτιρίων είναι απαιτητικές από τεχνική άποψη. Υπάρχει έλλειψη της κατάλληλης κατάρτισης για αρχιτέκτονες, μηχανικούς, επιθεωρητές, εργάτες, τεχνίτες και εγκαταστάτες, ιδίως για τους ασχολούμενους με την ανακαίνιση. Σήμερα είναι διαθέσιμοι 1,1 εκατομμύριο ειδικευμένοι εργαζόμενοι, ενώ εκτιμάται ότι μέχρι το έτος 2015²⁹ θα χρειάζονται 2,5 εκατομμύρια. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή δρομολογεί την πρωτοβουλία «BUILD UP Skills: Sustainable Building Workforce Initiative» (Ανάπτυξη δεξιοτήτων: Βιώσιμη πρωτοβουλία για εργαζόμενους στην οικοδομή), με σκοπό την υποστήριξη των κρατών μελών στην εκτίμηση αναγκών κατάρτισης για τον κατασκευαστικό τομέα, στην ανάπτυξη στρατηγικών για την κάλυψη των αναγκών, και στην τόνωση αποτελεσματικών προγραμμάτων κατάρτισης. Η πρωτοβουλία αναμένεται ότι θα οδηγήσει σε συστάσεις για την πιστοποίηση, την ανάπτυξη προσόντων ή την κατάρτιση εργαζομένων. Επίσης η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη στην προσαρμογή των προγραμμάτων τους για την επαγγελματική και για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, ώστε να αντικατοπτρίζονται οι νέες ανάγκες προσόντων (σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων). Η εμβληματική πρωτοβουλία της Επιτροπής «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»³⁰ ζητεί η προσφορά δεξιοτήτων να αντιστοιχεί στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η μετάβαση σε οικονομικά αποδοτικές τεχνολογίες απαιτεί νέες δεξιότητες και, τόσο στην οικοδομή όσο και σε πολλούς άλλους τομείς, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που θα περιλαμβάνουν περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

• Οι επιχειρήσεις ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥπ) ως καταλύτες για την ανακαίνιση

Οι ΕΕΥπ αποφέρουν βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης, αναλαμβάνοντας οικονομικούς κινδύνους με κάλυψη - ή συμβολή στη χρηματοδότηση – αρχικών επενδυτικών δαπανών και την αναχρηματοδότησή τους μέσω των επιτυγχανόμενων οικονομιών. Οι ΕΕΥπ μπορούν να βοηθήσουν τις δημόσιες αρχές στην αναβάθμιση κτιρίων με ομαδοποίησή τους σε κλιμακώσιμα έργα στο πλαίσιο συμβάσεων για ενεργειακή απόδοση. Η ανάλυση δείχνει ότι η αγορά για ενεργειακές υπηρεσίες στην Ευρώπη δεν αναπτύσσεται στο πλήρες δυναμικό της³¹. Συχνά οι δυνητικοί πελάτες στον ιδιωτικό και στο δημόσιο τομέα στερούνται συστηματικής πληροφόρησης για διαθέσιμες υπηρεσίες ΕΕΥπ ή διατηρούν αμφιβολίες σχετικά με την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Προκειμένου να παρακαμφθούν αυτά τα εμπόδια

²⁹ Εκ των προτέρων αξιολόγηση της πρωτοβουλίας για την κατάρτιση και τα προσόντα εργαζομένων στην οικοδομή όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση και την ανανεώσιμη ενέργεια στο πλαίσιο του προγράμματος για την έξυπνη ενέργεια στην Ευρώπη. Βλ. Ecorys, Ecofys and BioIntelligence (2010): Μελέτη υποστηρικτική της εκτίμησης επιπτώσεων του σχεδίου δράσης για την εξοικονόμηση ενέργειας, σ. 34.

³⁰ COM(2010) 682.

³¹ Στην ΕΕ, εκτιμάται ότι δραστηριοποιούνται 700-1040 ΕΕΥπ, που αντιπροσωπεύουν όγκο αγοράς 6,7 έως 8,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Εκτιμάται ότι το δυναμικό της αγοράς ανέρχεται σε 25 δισεκατομμύρια ευρώ. Βλ. Bertoldi, Marino, Rezessy, Boza-Kiss (2010): Energy Service Companies market in Europe – JRC (Αγορά επιχειρήσεων ενεργειακών υπηρεσιών στην Ευρώπη – ΚΚΕρ).

και να αυξηθεί η διαφάνεια της αγοράς ΕΕΥπ, η Επιτροπή θα προτείνει να υποβάλουν τα κράτη μέλη ανασκοπήσεις της αγοράς, καταλόγους³² διαπιστευμένων παροχέων ενεργειακών υπηρεσιών και υποδείγματα συμβάσεων. Σε αυτό το πλαίσιο θα δοθεί έμφαση στη μέριμνα να πραγματοποιούνται οι ανακαινίσεις κτιρίων με τρόπο ολοκληρωμένο (δηλ. ανακαίνιση σε βάθος), ώστε να αποφεύγεται η κατ' επανάληψη πρόκληση αναστάτωσης στα κτίρια. Χρήσιμες πληροφορίες μπορεί επίσης να παράσχει το ευρωπαϊκό κέντρο εμπειρίας συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (EPEC).

Για να παίξουν το ρόλο τους οι ΕΕΥπ, είναι αναγκαία η πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους. Κατάλληλο καταλύτη για την ανάπτυξη στην εν λόγω αγορά θα μπορούσε να αποτελέσει η καινοτόμος χρηματοδότηση με υψηλή μόχλευση τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, παραδείγματος χάρη μέσω επέκτασης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση βασιζόμενη σε έργα, με μέσα που μπορεί να περιλαμβάνουν τη παροχή μετρητών και εγγυήσεων, γραμμών πίστωσης και ανανεούμενης χρηματοδότησης.

4. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΓΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

• Αποδοτική παραγωγή θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας

Περίπου το 30% της πρωτογενούς ενέργειας στην ΕΕ καταναλίσκεται στον ενεργειακό τομέα, κυρίως για το μετασχηματισμό ενέργειας προς ηλεκτρική ενέργεια και θερμότητα, και τη διανομή της. Πρέπει να κατασκευαστεί νέα δυναμικότητα παραγωγής και υποδομής για την αντικατάσταση του γηράσκοντος τεχνικού εξοπλισμού και την ικανοποίηση της ζήτησης³³. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι θα λαμβάνεται υπόψη η ενεργειακή απόδοση και ότι η νέα δυναμικότητα κατασκευάζεται με τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες (ΒΔΤ - BAT). Το σύστημα εμπορίας εκπομπών³⁴ θα αποτελέσει σχετική ενθάρρυνση, όπως και η νέα οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές³⁵. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί το βαθμό στον οποίο αυτά τα μέτρα οδηγούν σε βελτίωση της απόδοσης της νέας δυναμικότητας παραγωγής. Λαμβανόμενων υπόψη των αποτελεσμάτων, και της ανάγκης επίτευξης μεγαλύτερης απόδοσης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η Επιτροπή θα εξετάσει την εισαγωγή νομοθετικής διάταξης με την απαίτηση από τα κράτη μέλη αφενός να καταστήσουν την επίτευξη των επιπέδων BAT που ισχύουν για νέες εγκαταστάσεις υποχρεωτικό όρο για την αδειοδότηση νέας δυναμικότητας και αφετέρου να διασφαλίζουν την αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων στα επίπεδα BAT που ισχύουν για την υφιστάμενη δυναμικότητα ως μέρος της επικαιροποίησης της άδειάς τους.

Άλλο σημαντικό έργο για την Επιτροπή θα αποτελέσει η αναζήτηση τρόπων αντιμετώπισης της αποτελεσματικής ανάκτησης απωλειών θερμότητας από διεργασίες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βιομηχανικές διεργασίες, εφόσον το δυναμικό εξοικονόμησης

³² Οι εν λόγω κατάλογοι μπορούν να καταρτιστούν σε εθνικό επίπεδο και να είναι προσβάσιμοι σε κάθε είδος παροχέα ενεργειακής υπηρεσίας. Πρέπει να χρησιμεύουν μόνον ως εργαλείο παροχής πληροφοριών. Με την προϋπόθεση ότι για την αναγραφή στον κατάλογο δεν θα ζητείται διαπίστευση ή πιστοποίηση ως κριτήριο πρόσβασης, πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι κατάλογοι αυτοί δεν θα έχουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις, όπως ο αποκλεισμός από την αγορά υπηρεσιών. Η εθελούσια παρουσίαση σημάτων και στοιχείων παραπομπής για ποιότητα θα μπορούσε να αποτελέσει επιπλέον τρόπο αύξησης της εμπιστοσύνης στην ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών.

³³ COM(2010) 677/4: Ανακοίνωση της Επιτροπής: Προτεραιότητες για την ενεργειακή υποδομή για το 2020 και μετέπειτα – Προσχέδιο για ενοποιημένο ευρωπαϊκό ενεργειακό δίκτυο.

³⁴ Οδηγία 2003/87/ΕΚ, όπως έχει τροποποιηθεί.

³⁵ Οδηγία 2010/75/ΕΕ.

ενέργειας που δεν χρησιμοποιείται πόρρω απέχει από την εξάντλησή του και θα ήταν δυνατό να καλύψει σημαντικό μέρος των αναγκών της Ευρώπης σε θερμική ενέργεια, π.χ. για θέρμανση και ψύξη, ενίσχυση τοπικών πόρων και υποκατάσταση εισαγόμενης ενέργειας σε πολλές περιπτώσεις. Η αξιοποίηση αυτού του δυναμικού απαιτεί ολοκληρωμένη, διατομεακή προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη υφιστάμενες ανάγκες θερμικής ενέργειας, π.χ. σε κτίρια και επιχειρήσεις, το ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικών και περιβαλλοντικά φιλικών στρατηγικών, όπου περιλαμβάνεται η κατασκευή αποδοτικών υποδομών, και συνέργειες με εμπορικές λύσεις για φθηνές, καθαρές και εύχρηστες υπηρεσίες θερμικού εφοδιασμού, όπου χρησιμοποιείται ανακτηθείσα προς απόρριψη θερμότητα.

Στην ενεργειακή απόδοση μπορεί να συμβάλει σημαντικά η ευρύτερη χρήση (υψηλής απόδοσης) συμπαραγωγής, περιλαμβανόμενης της συμπαραγωγής από μονάδες επεξεργασίας αστικών απορριμμάτων, καθώς και τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Κατόπιν τούτου, για τις περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται επαρκής δυνητική ζήτηση, παραδείγματος χάρη όπου υπάρχει κατάλληλη συγκέντρωση κτιρίων ή παρακείμενων βιομηχανιών, η Επιτροπή θα προτείνει να εξαρτάται η αδειοδότηση νέων εγκαταστάσεων θερμικής ηλεκτροπαραγωγής από το συνδυασμό της με συστήματα που επιτρέπουν τη χρήση της θερμότητας - «συνδυασμός θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας» (ΣΗΘ)³⁶ – και από το συνδυασμό συστημάτων τηλεθέρμανσης με ηλεκτροπαραγωγή, όποτε αυτό είναι δυνατό. Για τη βελτίωση των επιδόσεων εξοικονόμησης ενέργειας των συστημάτων ΣΗΘ, η Επιτροπή προτείνει επίσης να παρέχουν οι επιχειρήσεις ηλεκτρικών δικτύων διανομής κατά προτεραιότητα πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια από ΣΗΘ, ενώ θα προτείνει και την ενίσχυση των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων δικτύων μεταφοράς όσον αφορά την πρόσβαση και τη διανομή της εν λόγω ηλεκτρικής ενέργειας.

- **Ενεργειακή απόδοση σε ηλεκτρικά δίκτυα και σε δίκτυα αερίου**

Η Επιτροπή θα ενισχύσει τη βάση ώστε οι ρυθμιστικές αρχές για εθνικά δίκτυα να λαμβάνουν υπόψη την ενεργειακή απόδοση στις αποφάσεις τους και στην παρακολούθηση της διαχείρισης και της λειτουργίας δικτύων και αγορών αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, περιλαμβανόμενων προτεραιοτήτων που αντικατοπτρίζουν την ενεργειακή απόδοση σε ρυθμίσεις και τιμολόγια για δίκτυα, σε δίκτυα και σε τεχνικούς κώδικες.

- **Η ενεργειακή απόδοση ως επιχειρηματικός τομέας**

Για Ευρώπη με υψηλή ενεργειακή απόδοση προαπαιτούμενο αποτελεί η δημιουργία αξίας για την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω μηχανισμών της αγοράς. Συνεπώς απαιτούνται μέσα για την πρόσδοση οικονομικής αξίας στην εξοικονόμηση ενέργειας και τη σύνδεση των κερδών επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας (προμηθευτές ή διανομείς) προς την ενεργειακή απόδοση μάλλον παρά προς την ποσότητα της παραδιδόμενης ενέργειας. Ορισμένα κράτη μέλη³⁷ έχουν ήδη καθιερώσει σύστημα εθνικών υποχρεώσεων εξοικονόμησης ενέργειας για την ενεργειακή βιομηχανία με ικανοποιητικά αποτελέσματα: έχει επιτευχθεί εξοικονόμηση κατανάλωσης τελικής ενέργειας μέχρι 6%³⁸. Σε συστήματα αυτού του τύπου απαιτείται να

³⁶ Οδηγία 2004/8/EK, για την προώθηση της συμπαραγωγής ενέργειας βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα στην εσωτερική αγορά ενέργειας και την τροποποίηση της οδηγίας 92/42/EOK.

³⁷ Παραδείγματος χάρη αυτή είναι η περίπτωση στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιταλία, τη Γαλλία και τη Δανία, καθώς και την περιφέρεια της Φλάνδρας.

³⁸ Ecorys, Ecofys and BioIntelligence (2010): Μελέτη υποστηρικτική της εκτίμησης επιπτώσεων του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την εξοικονόμηση ενέργειας.

επιτυγχάνουν οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας καθορισμένο ύψος εξοικονόμησης ενέργειας με εφαρμογή βελτιώσεων ενεργειακής απόδοσης στους πελάτες τους (όπως νοικοκυριά, επιχειρήσεις, αυτοδιοικήσεις ή στεγαστικές ενώσεις) ή σε άλλους τομείς, όπως η παραγωγή ή η μεταφορά ενέργειας. Εναλλακτικώς προς την επίτευξη καθαυτών των οικονομιών, ορισμένα συστήματα παρέχουν στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας τη δυνατότητα να αγοράζουν εξοικονόμηση ενέργειας από φορείς όπως επιχειρήσεις ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥπ). Οι υποχρεώσεις εξοικονόμησης ενέργειας ενθαρρύνουν τους προμηθευτές να τροποποιούν το επιχειρηματικό τους μοντέλο από τη λιανική πώληση ενέργειας προς την προσφορά ενεργειακών υπηρεσιών.

Η Επιτροπή θα προτείνει να καθιερώσουν όλα τα κράτη μέλη εθνικό πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας κατάλληλο για τις συνθήκες που επικρατούν σε αυτά. Ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής και την αυστηρότητα των απαιτήσεων, θα μπορούσε να προκύψουν οικονομίες μέχρι 100 εκατομμυρίων τόνων ισοδύναμου πετρελαίου (εκ. τιπ.) το 2020³⁹.

- **Αύξηση της ανταγωνιστικότητας στην ευρωπαϊκή μεταποιητική βιομηχανία**

Περίπου το 20%⁴⁰ της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας στην ΕΕ αποδίδεται στη βιομηχανία. Πρόκειται για τον τομέα όπου έχει επιτευχθεί η μέγιστη πρόοδος στην ενεργειακή απόδοση (με βελτίωση 30% της ενεργειακής απόδοσης κατά την διάρκεια 20 ετών). Παρόλα αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν αξιόλογες ευκαιρίες εξοικονόμησης ενέργειας. Το σύστημα εμπορίας εκπομπών και η οδηγία για τη φορολόγηση της ενέργειας (καθώς και η προγραμματισμένη αναμόρφωσή της)⁴¹ αναμένεται ότι θα ενθαρρύνουν την αξιοποίηση ορισμένων από αυτές τις ευκαιρίες. Επιπλέον, θα εξεταστούν εμπόδια όπως η έλλειψη πληροφοριών, η έλλειψη πρόσβασης σε κεφάλαια, και βραχυπρόθεσμες πιέσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Με την υπέρβαση αυτών των εμποδίων αναμένεται ότι θα μειωθούν οι ενεργειακοί λογαριασμοί και θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα. Επίσης, σε εποχή αυξημένης στήριξης ενεργειακών πόρων παγκοσμίως, η εμπειρογνωμοσύνη σε διεργασίες, τεχνολογίες⁴² και υπηρεσίες ενεργειακής απόδοσης μπορεί να μετατραπεί σε νέα εξαγωγική επιχειρηματική δραστηριότητα που θα προσδώσει ανταγωνιστικότητα σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Τα εμπόδια για επενδύσεις σε τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης είναι οξύτερα για τις **μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)**⁴³. Γι' αυτό η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να της διαβιβάζουν πληροφορίες (παραδείγματος χάρη σχετικά με νομοθετικές απαιτήσεις, κριτήρια όσον αφορά επιδοτήσεις για την αναβάθμιση μηχανικού εξοπλισμού, τη διαθεσιμότητα κατάρτισης για την ενεργειακή διαχείριση και σχετικά με ειδικούς στον τομέα της ενέργειας) και να αναπτύξουν κατάλληλα κίνητρα⁴⁴ (όπως φορολογικές μειώσεις, χρηματοδότηση επενδύσεων για ενεργειακή απόδοση, χρηματοδότηση ενεργειακών επιθεωρήσεων). Σε συνεργασία με τις οικείες βιομηχανικές οργανώσεις, η Επιτροπή θα υποστηρίξει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την ενεργειακή απόδοση καθώς και έργα με σκοπό την ανάπτυξη ικανότητας για ενεργειακή διαχείριση σε μικρές και μεσαίες

³⁹ SEC(2011) 277: Εκτίμηση επιπτώσεων συνοδευτική του σχεδίου για την ενεργειακή απόδοση.

⁴⁰ Το έτος 2008. Βλ. Eurostat, Δείκτες για την ενέργεια, τις μεταφορές και το περιβάλλον, έκδοση 2010.

⁴¹ Οδηγία 2003/96/ΕΚ.

⁴² Βλ. ανακοίνωση για το πρόγραμμα ΕΛΕΚΤΡΑ COM(2009) 594 τελικό.

⁴³ Eurochambres (2010): Energy efficiency in SMEs: Success Factors and Obstacles (Ευρωπαϊκά κέντρα (2010): Ενεργειακή απόδοση σε ΜΜΕ: παράγοντες επιτυχίας και εμπόδια).

⁴⁴ Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, στο βαθμό που τα μέτρα περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις όπως εξειδικεύονται στα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

επιχειρήσεις. Θα στηρίξει την ανάπτυξη εργαλείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ΜΜΕ για τη συγκριτική παρακολούθηση της χρήσης ενέργειας από αυτές σε σχέση με συγκρίσιμες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά τις μεγάλες **επιχειρήσεις**, η Επιτροπή θα προτείνει να καταστούν υποχρεωτικές οι τακτικές ενεργειακές επιθεωρήσεις. Θα συστήσει να αναπτύξουν τα κράτη μέλη κίνητρα ώστε οι επιχειρήσεις να εισαγάγουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης (παραδείγματος χάρη όπως αναφέρεται στο πρότυπο: EN 16001) ως συστηματικό πλαίσιο για την ορθολογική χρήση της ενέργειας⁴⁵.

Βασίζομενη στην επιτυχία των μέτρων οικοσχεδιασμού ως αποτελεσματικού εργαλείου για την τόνωση της καινοτομίας σε ευρωπαϊκές τεχνολογίες για την ενεργειακή απόδοση, η Επιτροπή ερευνά εάν και ποιές **απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης (οικοσχεδιασμού)** θα ήσαν κατάλληλες για τυπικό βιομηχανικό τεχνικό εξοπλισμό όπως βιομηχανικοί κινητήρες, μεγάλες αντλίες, εξοπλισμός πεπιεσμένου αέρα, ξήρανσης, τήξης, χύτευσης, απόσταξης, και κλίβανοι.

Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τη βιομηχανία - περιλαμβανόμενων των ενεργοβόρων βιομηχανιών⁴⁶ και της βιομηχανίας ΤΠΕ⁴⁷, οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν πρωταρχικό παράγοντα για την επίτευξη βελτιώσεων σε άλλους τομείς – για την ενθάρρυνση **εθελούσιων συμφωνιών** ή την εφαρμογή διαδικασιών και συστημάτων ενεργειακής απόδοσης. Οι συμφωνίες θα βασίζονται σε σαφείς στόχους και συστήματα παρακολούθησης, βασικά μέσω απαιτήσεων οικοσχεδιασμού, και μπορεί να περιλαμβάνουν την διάδοση ορθών πρακτικών.

- **Η έρευνα και η καινοτομία ως καταλύτης για οικονομικά αποδοτικές τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης στη βιομηχανία**

Για τη στήριξη της τεχνολογικής καινοτομίας, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να ενισχύει την **ανάπτυξη, τις δοκιμές και την εξάπλωση νέων ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών** μέσω του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών⁴⁸ (σχέδιο SET), ώστε να μειωθούν τα κόστη και να βελτιωθούν οι επιδόσεις των τεχνολογιών ενεργειακής απόδοσης, με παρουσίαση νέων λύσεων και διευκόλυνση της ευρείας εξάπλωσης στην αγορά. Έτσι θα βοηθηθεί η ΕΕ να καταστεί ενεργειακά αποδοτικότερη και θα ανοίξουν νέες αγορές για τις βιομηχανίες της ΕΕ.

5. ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Πολλές επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης είναι ταχείας απόσβεσης, αλλά δεν πραγματοποιούνται λόγω εμποδίων αγοράς και κανονιστικών εμποδίων. Κατόπιν τούτου, πρέπει να εντατικοποιηθούν τα κίνητρα αγοράς και τα σημεία μέσω τιμών με φορολογία για

⁴⁵ Ανάλογα με την περίπτωση, περιλαμβανόμενης της ενεργειακής διαχείρισης ως αναπόσπαστου μέρους ενός υπερκείμενου συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

⁴⁶ Η προσέγγιση θα εστιάζει σε (1) προϊόντα, (2) ηλεκτροκίνητα συστήματα (π.χ. ηλεκτροκινητήρες, συστήματα μετάδοσης μεταβλητής ταχύτητας, τεχνικό υλικό ελέγχου και αντλίες) και (3) εγκαταστάσεις (π.χ. επιθεωρήσεις εγκαταστάσεων).

⁴⁷ Ο τομέας των ΤΠΕ έχει κληθεί να αναπτύξει και να υιοθετήσει κοινές τεχνολογίες για τη μέτρηση της ενεργειακής του απόδοσης και των εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων, και εναρμονισμένο τρόπο ποσοτικοποίησης του δυναμικού του (COM (2010) 245, ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη).

⁴⁸ http://EK.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm.

την ενέργεια και τις ανθρακούχες εκπομπές και με εθνικού επιπέδου υποχρεώσεις εξοικονόμησης ενέργειας για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (βλ. κεφάλαιο 4). Αυτά πρέπει να συμπληρωθούν με μηχανισμούς βελτίωσης της διαθεσιμότητας κατάλληλων χρηματοδοτικών προϊόντων. Εφόσον το επενδυτικό κόστος αντιπροσωπεύει σημαντικό οικονομικό εμπόδιο για τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών, σημαντικό ρόλο στην επιτάχυνση των επενδύσεων παίζει η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης.

Συμπληρώνοντας τα εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα, η ΕΕ είναι πλέον σε θέση να υποστηρίζει την ενεργειακή απόδοση μέσω:

- **Της πολιτικής για τη συνοχή:** Για το χρονικό διάστημα 2007-2013, η προγραμματισμένη στήριξη από κεφάλαια πολιτικής για τη συνοχή όσον αφορά επενδύσεις σχετιζόμενες με την ενεργειακή απόδοση, τη συμπαραγωγή και την ενεργειακή διαχείριση ανήλθε περίπου σε 4,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Για να αντιπροσωπεύονται καλύτερα οι ανάγκες ενεργειακής απόδοσης, επήλθαν δύο ουσιώδεις τροποποιήσεις⁴⁹. Ενώ η περιφερειακή πολιτική ανέκαθεν χρηματοδοτούσε επενδύσεις για την ενεργειακή απόδοση μόνο σε δημόσια και εμπορικά κτίρια, είναι πλέον δυνατή η χρήση αυτών των πόρων για τον τομέα της κατοικίας σε όλα τα κράτη μέλη. Επίσης η χρήση μέσων στο πλαίσιο τεχνικών χρηματοδότησης επεκτάθηκε στην ενεργειακή απόδοση κτιρίων. Σε συνεργασία με τους αρμόδιους διαχειριστές προγραμμάτων, η Επιτροπή θα αναζητήσει τρόπους βελτίωσης της χρήσης των πόρων που είναι διαθέσιμοι για βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης.
- **Του ευρωπαϊκού προγράμματος για έξυπνη ενέργεια (2007-2013):** Αυτό το πρόγραμμα δαπάνης 730 εκατομμυρίων υποστηρίζει έργα για την υπέρβαση αδυναμιών της αγοράς, ενώ περιλαμβάνει δραστηριότητες για την επιτάχυνση της ανακαίνισης του κτιριακού κεφαλαίου. Ένα από τα νεότερα εργαλεία του είναι ο μηχανισμός ELENA (ευρωπαϊκή τοπική βοήθεια για την ενέργεια). Αυτός ο μηχανισμός παρέχει σε τοπικές και περιφερειακές αρχές επιχορηγήσεις για την κάλυψη δαπανών τεχνικής βοήθειας σχετικά με την ανάπτυξη φερέγγυων επενδύσεων για βιώσιμη ενέργεια. Ο αρχικός μηχανισμός οργανώθηκε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Δύο επιπλέον μηχανισμοί προβλέπονται το έτος 2011⁵⁰. Σε μόλις ένα έτος λειτουργίας, εγκρίθηκαν δέκα έργα ELENA, τα οποία θα διαθέσουν περίπου 18 εκατομμύρια ως επιχορηγήσεις σε τελικούς δικαιούχους, με σκοπό την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους περίπου 1,5 δισεκατομμυρίου ευρώ κατά τη διάρκεια των τριών ετών λειτουργίας τους.
- **Της ενδιάμεσης χρηματοδότησης:** Με γραμμές πιστώσεων από διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ - IFI) και άλλες τράπεζες του δημόσιου τομέα έχουν διατεθεί σημαντικοί χρηματοδοτικοί πόροι για έργα ενεργειακής απόδοσης με ενδιάμεση χρηματοδότηση μέσω τοπικών τραπεζών. Συχνά γίνεται χρήση χρηματοδότησης της ΕΕ για την παροχή τεχνικής βοήθειας, είτε στη συμμετέχουσα τράπεζα για την ανάπτυξη ικανοτήτων, είτε για μέτρα όπως ενεργειακές επιθεωρήσεις με αποδέκτες τελικούς δικαιούχους.
- **Του ευρωπαϊκού προγράμματος οικονομικής ανάκαμψης:** Αυτό το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για «κτίρια ενεργειακώς αποδοτικά», με τη διάθεση ποσού ενός δισεκατομμυρίου ευρώ για ερευνητικές μεθόδους και τεχνολογίες μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης νέων και ανακαινιζόμενων

⁴⁹ Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 397/2009 και (ΕΕ) αριθ. 832/2010.

⁵⁰ Πρόκειται να πραγματοποιηθούν από την Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) και την Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ανάπτυξη (CEB).

κτιρίων. Επιπλέον, επί του παρόντος η Επιτροπή συνεργάζεται με την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων για τη σύσταση αποκλειστικού επενδυτικού ταμείου με χρήση αδιάθετων κεφαλαίων από αυτό το πρόγραμμα με σκοπό τη στήριξη έργων για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες ενέργειες. Το πρόγραμμα θα δρομολογηθεί αργότερα εντός τους έτους 2011.

- **Του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης (2007-2013):** Αυτό το πρόγραμμα στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία στην ενεργειακή απόδοση ως διατομεακό μέτρο στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας, με αποτέλεσμα τη χρηματοδότηση μέχρι τώρα 200 έργων, με οικονομική συνεισφορά 1 δισεκατομμυρίου ευρώ από την ΕΕ.

Κατά τη διαδικασία προετοιμασίας του νέου πολυετούς χρηματοδοτικού πλαισίου, η Επιτροπή εξετάζει τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί από προγράμματα στήριξης της ΕΕ και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία τους. Θα αναλύσει τη σκοπιμότητα βελτίωσης υφιστάμενων χρηματοδοτικών μηχανισμών της ΕΕ καθώς και περαιτέρω εναλλακτικές λύσεις για τη σκανδάλη επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση στην κλίμακα που είναι αναγκαία για την επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών στόχων της ΕΕ για το έτος 2020.

6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Οι βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση συσκευών χρησιμοποιούμενων από καταναλωτές - όπως συσκευές και έξυπνοι μετρητές - αναμένεται ότι θα παίξουν μεγάλο ρόλο στην παρακολούθηση ή στη βελτιστοποίηση της ενεργειακής τους κατανάλωσης, παρέχοντας δυνατότητες για ενδεχόμενη εξοικονόμηση δαπανών. Προς το σκοπό αυτό η Επιτροπή θα μεριμνήσει ώστε τα συμφέροντα των καταναλωτών να ληφθούν δεόντως υπόψη στις τεχνικές εργασίες για την επισήμανση, την πληροφόρηση για την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μέτρηση και τη χρήση ΤΠΕ. Γι' αυτό το λόγο η Επιτροπή θα ερευνήσει τη συμπεριφορά του καταναλωτή και τις αγοραστικές συνήθειες και θα προβεί σε εκ των προτέρων δοκιμές εναλλακτικών λύσεων πολιτικής για τους καταναλωτές, ώστε να εντοπιστούν εκείνοι που ενδέχεται να προχωρήσουν στην επιθυμητή αλλαγή συμπεριφοράς. Επίσης, κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας, θα διαβουλευθεί με οργανώσεις των καταναλωτών. Οι καταναλωτές έχουν ανάγκη από σαφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την ενεργειακή τους κατανάλωση – οι οποίες σήμερα σπανίως είναι διαθέσιμες. Παραδείγματος χάριν, επί του παρόντος μόνο το 47% των καταναλωτών είναι ενήμεροι σχετικά με την ποσότητα ενέργειας που καταναλίσκουν⁵¹. Επίσης οι καταναλωτές χρειάζονται αξιόπιστες συμβουλές σχετικά με το κόστος και τα οφέλη επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση. Η Επιτροπή θα αντιμετωπίσει όλα αυτά τα σημεία στην αναθεώρηση του νομικού πλαισίου για την πολιτική στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης.

• Προώθηση συσκευών υψηλής ενεργειακής απόδοσης και απόδοσης πόρων

Η βελτίωση των επιδόσεων κτιρίων καθώς και των προϊόντων που χρησιμοποιούνται για τη θέρμανση, την ψύξη, τον αερισμό και το φωτισμό τους αποτελεί ένα από τους πλέον απτούς τρόπους με τους οποίους είναι δυνατό να επωφεληθούν οι προϋπολογισμοί των νοικοκυριών από την πολιτική για την ενεργειακή απόδοση. Ήδη τα εισαχθέντα πρότυπα απόδοσης με

⁵¹ SEC(2010) 1409 τελικό: Η λειτουργία των λιανικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας για καταναλωτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

οικοσχεδιασμό και τα ενεργειακά σήματα για οικιακές συσκευές⁵² έχουν αποδώσει σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας για τους καταναλωτές και επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους ευρωπαϊούς κατασκευαστές προϊόντων υψηλής ποιότητας. Με βάση το τρέχον σχέδιο εργασίας για τον οικοσχεδιασμό⁵³, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει αυτή την προσέγγιση, θέτοντας αυστηρότερους κανόνες για λέβητες θέρμανσης, θερμοσίφωνες, υπολογιστές, κλιματιστικές συσκευές, στεγνωτήρια με περιστρεφόμενο τύμπανο, αντλίες, ηλεκτρικές σκούπες και διάφορους τύπους φωτισμού. Επίσης θα προωθήσει νέο πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2012-2014.

Τα ενεργειακά σήματα αποτελούν ουσιώδες συνοδευτικό μέσον αυτής της προσέγγισης. Είναι αποτελεσματικότερα όταν από τους καταναλωτές τίθενται σαν αφετηρία επιλογής. Η Επιτροπή θα προχωρήσει σε έρευνα σχετικά με την κατανόηση των ενεργειακών σημάτων από τους καταναλωτές. Αυτό θα συμβάλει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων του καταναλωτή με τα επικείμενα μέτρα ενεργειακής σήμανσης (αντικατοπτρίζοντας τον τρόπο αντίληψης των διάφορων σημάτων και την εμπορική επιρροή τους) καθώς και στη στήριξη του διαλόγου με οργανώσεις καταναλωτών.

Σήμερα περισσότερα από το 40% των παραθύρων στην ΕΕ είναι μονού υαλοπίνακα, ενώ ίσο ποσοστό είναι του αρχικού τύπου, χωρίς επίστρωση⁵⁴. Η Επιτροπή θα εργασθεί ώστε να διευκολυνθεί η υιοθέτηση από την αγορά αποδοτικότερων συστατικών στοιχείων της οικοδομής, για παράδειγμα με την εφαρμογή πλαισίων οικοσχεδιασμού ή επισήμανσης για παράθυρα.

Στις μελλοντικές της εργασίες για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή σήμανση η Επιτροπή θα εξετάσει, κατά περίπτωση, τη λύση της κάλυψης συστημάτων καθώς και μεμονωμένων προϊόντων. Για να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αναλύει την ενεργειακή επίπτωση προϊόντων κατά τον κύκλο ζωής τους. Θα ενισχύσει την επιτήρηση της αγοράς, ώστε να εξασφαλίζεται δεόντως η τήρηση των απαιτήσεων για προϊόντα και θα στηρίξει μέτρα με τα οποία θα βοηθηθούν οι καταναλωτές, εγκαταστάτες και λιανοπωλητές να χρησιμοποιούν τα ενεργειακά σήματα με το βέλτιστο τρόπο.

• Ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών με νέα τεχνολογία

Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ⁵⁵, οι τελικοί καταναλωτές πρέπει ήδη να ενημερώνονται συχνά σχετικά με την ενεργειακή τους κατανάλωση κατά το χρόνο χρήσης, ώστε να τους παρέχεται η δυνατότητα να ρυθμίζουν την κατανάλωσή τους μέσω μεμονωμένων μετρητών για όλους τους σημαντικούς τύπους ενέργειας: ηλεκτρική ενέργεια, αέριο, θέρμανση και ψύξη και ζεστό νερό. Επίσης πρέπει να τους παρέχονται πληροφορίες μέσω των λογαριασμών τους και των συμβάσεών τους σχετικά με τις τιμές και το κόστος της ενέργειας. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπους που βοηθούν τους καταναλωτές να βελτιώσουν την ενεργειακή τους απόδοση, παραδείγματος χάρι όσον αφορά την κατανάλωσή τους σε σχέση με στοιχεία αναφοράς ή διαθέσιμες λύσεις ενεργειακής απόδοσης.

⁵² Ψυγεία, καταψύκτες, τηλεοράσεις, πλυντήρια πιάτων, πλυντήρια ρούχων, ανεμιστήρες, ορισμένοι τύποι φωτιστικών, και αποκωδικοποιητές για ψηφιακή τηλεόραση.

⁵³ COM(2008) 660: Κατάρτιση σχεδίου εργασίας για το 2009-2011 στο πλαίσιο της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό.

⁵⁴ Εκτιμήσεις για την Ευρώπη, της TNO for Glass.

⁵⁵ Οδηγίες 2006/32/EK, 2009/72/EK και 2009/73/EK.

Πρακτικώς, αυτά τα δικαιώματα των καταναλωτών απομένει να εφαρμοστούν δεόντως. Οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να στοχοπροσηλώνονται καλύτερα προς τις ανάγκες του καταναλωτή. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, ώστε να εξασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή αυτών καθώς και άλλων διατάξεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την ενεργειακή απόδοση.

Κατά τα προσεχή έτη η εξάπλωση του ευρωπαϊκού «έξυπνου δικτύου» θα επιφέρει βηματική μεταβολή της σκοπιμότητας συλλογής και διαβίβασης πληροφοριών σχετικά με τον ενεργειακό εφοδιασμό και την κατανάλωση ενέργειας. Αυτές οι πληροφορίες θα δώσουν στον καταναλωτή τη δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να παρουσιάσουν έξυπνους ηλεκτρικούς μετρητές για το 80% τουλάχιστον των τελικών τους καταναλωτών μέχρι το έτος 2020, με την προϋπόθεση ότι η δράση αυτή υποστηρίζεται από ευνοϊκή ανάλυση κόστους και ωφέλειας σε εθνικό επίπεδο⁵⁶. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η νοημοσύνη μπορεί να αναπτυχθεί και σε άλλα δίκτυα, όπως θέρμανσης, ψύξης και αερίου⁵⁷, και τα εν λόγω έξυπνα δίκτυα να συμβάλουν όλα στη δημιουργία αγοράς υπηρεσιών ενεργειακής απόδοσης με εύρυθμη λειτουργία και διαλειτουργικής. Τα έξυπνα δίκτυα και οι έξυπνοι μετρητές θα χρησιμοποιηθούν σαν βασικό στοιχείο έξυπνων συσκευών, επαυξάνοντας την εξοικονόμηση ενέργειας που αποκτάται με την αγορά συσκευών μεγαλύτερης ενεργειακής απόδοσης. Με επίκεντρο την ανάπτυξη έξυπνων δικτύων, θα αναδυθούν νέες υπηρεσίες, που θα επιτρέψουν σε ΕΕΥπ και σε παροχείς ΤΠΕ να προσφέρουν στους καταναλωτές υπηρεσίες για την παρακολούθηση της ενεργειακής τους κατανάλωσης σε συχνά διαστήματα (με διαύλους όπως το Διαδίκτυο ή τα κινητά τηλέφωνα) και θα καταστήσουν δυνατό να αναφέρεται στους ενεργειακούς λογαριασμούς η κατανάλωση επιμέρους συσκευών. Πέραν των ωφελημάτων για τους οικιακούς καταναλωτές, η διαθεσιμότητα δεδομένων σχετικών με την ακριβή κατανάλωση μέσω έξυπνων μετρητών θα τονώσει τη ζήτηση ενεργειακών υπηρεσιών από επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές, ώστε να επιτραπεί στις ΕΕΥπ να προσφέρουν αξιόπιστες συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη μέσω αυτών μειωμένης ενεργειακής κατανάλωσης. Τα έξυπνα δίκτυα, οι έξυπνοι μετρητές και οι έξυπνες συσκευές θα δώσουν στους καταναλωτές τη δυνατότητα επιλογής ώστε να μπορούν οι συσκευές τους να ενεργοποιούνται σε χρονικές στιγμές ενεργειακού εφοδιασμού εκτός αιχμής ή όταν είναι διαθέσιμα πλεονάσματα αιολικής και ηλιακής ενέργειας – έναντι οικονομικών κινήτρων. Τέλος, θα προσφέρουν στους καταναλωτές την ευκολία και τη δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας με τη θέση συσκευών σε λειτουργία και εκτός λειτουργίας με τηλεχειρισμό.

Η επίτευξη αυτών των δυνατοτήτων απαιτεί τα κατάλληλα πρότυπα για μετρητές και συσκευές, καθώς και υποχρεώσεις των προμηθευτών να παρέχουν στους καταναλωτές τις ενδεδειγμένες πληροφορίες (δηλαδή σαφείς λογαριασμούς) σχετικά με την ενεργειακή τους κατανάλωση, περιλαμβανόμενης της πρόσβασης σε συμβουλές όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η ενεργειακή τους κατανάλωση θα καταστεί μικρότερης έντασης ενέργειας, με αποτέλεσμα μείωση των δαπανών τους. Προς το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει επαρκή μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί ότι η τεχνολογική καινοτομία, περιλαμβανόμενης της προώθησης έξυπνων δικτύων και έξυπνων μετρητών, θα καλύπτει αυτή την παράμετρο. Τα εν λόγω μέτρα θα περιλαμβάνουν ελάχιστες απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο και το μορφότυπο των παρεχόμενων πληροφοριών και με τις υπηρεσίες.

⁵⁶ Οδηγία 2009/72/ΕΚ, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

⁵⁷ Σύμφωνα με την οδηγία 2009/73/ΕΚ, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου, στις λιανικές αγορές φυσικού αερίου οι έξυπνοι μετρητές αναμένεται ότι θα αναπτυχθούν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Επιπλέον, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι τα ενεργειακά σήματα (πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης) και τα πρότυπα για κτίρια και συσκευές αντικατοπτρίζουν, κατά περίπτωση, την ενσωμάτωση τεχνολογίας που καθιστά συσκευές και κτίρια «έτοιμα για έξυπνο δίκτυο» και ικανά να ενσωματωθούν απρόσκοπτα στο έξυπνο δίκτυο και στην υποδομή έξυπνων μετρητών. Συσκευές όπως ψυγεία, καταψύκτες και αντλίες θερμότητας θα μπορούσε να προηγηθούν.

7. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Όπως οι υπόλοιποι τομείς που καλύπτονται λεπτομερώς στο παρόν σχέδιο, οι μεταφορές – που αντιπροσωπεύουν το 32%⁵⁸ της κατανάλωσης τελικής ενέργειας – αποτελούν νευραλγικό τομέα για την εξοικονόμηση ενέργειας. Αποτελεί τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα από άποψη χρήσης ενέργειας, με την εντονότερη εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα. Η επικείμενη Λευκή βίβλος για τις μεταφορές θα καθορίσει στρατηγική βελτίωσης της απόδοσης του τομέα των μεταφορών που θα περιλαμβάνει την εισαγωγή προηγμένων συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας σε όλους τους τρόπους μεταφοράς· επενδύσεις στην υποδομή και τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών για την προώθηση πολυμεσικών μεταφορών· έξυπνη τιμολόγηση· και πρότυπα απόδοσης για όλα τα οχήματα σε όλους τους τρόπους, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα για την προώθηση της καινοτομίας στα οχήματα.

8. ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ

Τα κράτη μέλη πρέπει να διαδραματίσουν το βασικό ρόλο, εισάγοντας τις πολιτικές και τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου 20%. Μέχρι τώρα, τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ενεργειακή Απόδοση (ΕΣΔΕΑ), που δρομολογήθηκαν με την οδηγία για τις ενεργειακές υπηρεσίες, παρέχουν το εθνικό πλαίσιο ανάπτυξης πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση σε τομείς τελικής χρήσης⁵⁹. Με βάση το παρόν νέο σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, που καλύπτει όλους τους τομείς από την παραγωγή μέχρι την τελική χρήση, καθίσταται εμφανές ότι το πεδίο του εθνικού πλαισίου πρέπει να επεκταθεί, ώστε να καλύπτει ολόκληρη την ενεργειακή αλυσίδα, αντλώντας με τον τρόπο αυτό μεγαλύτερες δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας⁶⁰.

Ταυτοχρόνως, η έναρξη του πρώτου Ευρωπαϊκού Εξαμήνου εκ των προτέρων συντονισμού πολιτικής στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020 ανοίγει νέες ευκαιρίες προκειμένου η Επιτροπή να παρακολουθήσει και να αξιολογήσει την ετήσια πρόοδο των κρατών μελών στην ενεργειακή απόδοση.

Επειδή η παρακολούθηση των εθνικών επιτευγμάτων για την αξιολόγηση της προόδου που έχει επιτευχθεί προς τον ευρωπαϊκό στόχο 20% έχει ουσιώδη σημασία, κατά τους επόμενους μήνες η Επιτροπή θα αναζητήσει το πλέον κατάλληλο πλαίσιο παρακολούθησης.

⁵⁸ Το έτος 2008. Βλ. Eurostat, Δείκτες για την ενέργεια, τις μεταφορές και το περιβάλλον, έκδοση 2010.

⁵⁹ Βλ. συνοδευτικό έγγραφο εργασίας SEC (2011) 276: Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Ενεργειακή Απόδοση (ΕΣΔΕΑ): επικαιροποίηση κατά την εκτέλεση.

⁶⁰ Το υφιστάμενο *κεκτημένο* για την ενεργειακή απόδοση επεκτείνεται στους γείτονες της ΕΕ στη νοτιοανατολική Ευρώπη μέσω της συνθήκης για την ενεργειακή κοινότητα, ΣΕΚ (ECT) (ή βρίσκεται στο στάδιο της επέκτασης, στην περίπτωση του πλέον πρόσφατου *κεκτημένου*). Με τον τρόπο αυτό, το πλαίσιο για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, περιλαμβανόμενου του στόχου 20%, εφαρμόζεται σε εταίρους προοριζόμενους να προσχωρήσουν στην ΕΕ. Στο *κεκτημένο* της ΣΕΚ θα προστίθενται αυτομάτως οι νέες πρωτοβουλίες της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα μέτρα που προτείνονται στο παρόν σχέδιο σκοπεύουν στην κάλυψη του κενού για την επίτευξη του στόχου εξοικονόμησης ενέργειας 20% στην ΕΕ, καθώς και στη συμβολή για την επίτευξη του οράματός μας για το έτος 2050 όσον αφορά οικονομία απόδοσης πόρων και χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Η πλήρης πραγματοποίηση αυτού του σχεδίου αναμένεται ότι θα αποδώσει σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας: εκτιμάται ότι οι δράσεις του δημόσιου τομέα και οι νέες ελάχιστες απαιτήσεις απόδοσης για συσκευές θα αποφέρουν εξοικονόμηση 100 εκ. τιπ, ενώ είναι δυνατόν να αναμένεται συγκρίσιμη εξοικονόμηση από μέτρα στον τομέα των μεταφορών και από εξοικονόμηση ενέργειας καταναλωτών από τους προμηθευτές τους σε ενέργεια⁶¹.

Τα δεσμευτικά μέτρα που προωθούνται στο παρόν σχέδιο θα υλοποιηθούν με τα κατάλληλα νομοθετικά μέσα, στα οποία περιλαμβάνεται νομοθετική πρόταση η οποία περιλαμβάνει αναθεώρηση των υφιστάμενων οδηγιών για τις ενεργειακές υπηρεσίες και τη συμπαράγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού⁶². Τα επόμενα μέτρα κατά τη διάρκεια του έτους 2011 θα είναι: η έκδοση της εν λόγω πρότασης⁶³, η θέσπιση νέων μέτρων οικοσχεδιασμού και ενεργειακής σήμανσης· η έναρξη της πρωτοβουλίας για έξυπνες πόλεις και έξυπνες κοινότητες· και προτάσεις για χρηματοδοτικά εργαλεία τα οποία θα προωθηθούν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων του 2011 για τον προϋπολογισμό.

Η Επιτροπή καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και όλους τους σχετιζόμενους συμφεροντούχους να υιοθετήσουν το παρόν σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, να συμμετάσχουν ενεργά στη συζήτηση που αφορά τα εκτελεστικά μέτρα και να συνεργαστούν εκ του σύνεγγυς για την εφαρμογή του.

⁶¹ Πρόκειται για εκτιμήσεις εξοικονόμησης ενέργειας σχετιζόμενες με μέτρα, οι οποίες παρουσιάζουν κάποιες αλληλεπικαλύψεις.

⁶² Οδηγίες 2006/32/EK και 2004/8/EK.

⁶³ Η πρόταση θα περιλαμβάνει τα μέτρα του παρόντος σχεδίου τα σχετικά με την προμήθεια από το δημόσιο αγαθών, υπηρεσιών και εργασιών· την ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων· τις συμβάσεις για ενεργειακή απόδοση· τα διαχωρισμένα κίνητρα για την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης· τις επιχειρήσεις ενεργειακών υπηρεσιών· την απόδοση στην παραγωγή ενέργειας· την πρόσβαση στο δίκτυο για ενέργεια από συμπαράγωγή θερμότητας και ηλεκτρισμού· τις υποχρεώσεις για εξοικονόμηση ενέργειας· τις ενεργειακές επιθεωρήσεις· τις υπηρεσίες πληροφόρησης για καταναλωτές ενέργειας· και την ενεργειακή απόδοση στους κανονισμούς για τα δίκτυα.